

Protokoll Nr 5/2024

fört vid sammanträde med styrelsen för Stockholms Stadshus AB
måndagen den 17 juni 2024 kl. 12:00

Ledamöter	Karin Wanngård (S) Ordförande Christofer Fjellner (M) Vice ordförande Arvid Vikman Rindvall (S) Clara Lindblom (V) §§5-16 Thomas Ehrnström (V) §§12-16 Martin Hansson (MP) Gustav Johansson (M) Jan Jönsson (L) Jonas Naddebo (C) Maria-Elsa Salvo (S) §§1-4 ersätter Thomas Ehrnström (V) Tina Kratz (V) §§1-4 ersätter Clara Lindblom (V), §§5-11 ersätter Thomas Ehrnström (V)
Suppleanter	Maria-Elsa Salvo (S) §§5-16 Anders Österberg (S) Emilia Bjuggren (S) Tina Kratz (V) §§12-16 Yvonne Fernell-Ingelström (M) Gunnar Björkman (M) Björn Ljung (L) Nike Örbrink (KD)
Övriga närvarande	Dick Morén Facklig SACO Jim Schütt Facklig LO Fredrik Jurdell VD Anette Scheibe Lorentzi vice VD Ingrid Storm Sekreterare Peter Kvarnhem Ekonomichef Tuula Seger Tjänsteman André Beinö Borgarrådssekreterare Gustaf Swedlund Tjänsteman
Justerare	Karin Wanngård, Christofer Fjellner
Paragraf	§§1-16
Sekreterare	Ingrid Storm

§ 1 Utseende av protokolljusterare

Att jämte ordförande Karin Wanngård (S) justera dagens protokoll utsågs vice ordförande Christofer Fjellner (M).

§ 2 Anmälan av protokoll

Dnr SSAB 2024/3

Anmäldes att protokoll från koncernstyrelsens extra sammanträde 2024-05-06 (Nr 4/2024) är justerat och utsänt.

§ 3 Yttrande gällande rapport från Stadsrevisionen, Årsrapport 2023 Stockholms Stadshus AB

Dnr SSAB 2024/92

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Förelåg två förslag till beslut. Koncernledningens förslag till beslut och Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebos (C) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt koncernledningens förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Revisorernas årsrapport besvaras i enlighet med koncernledningens tjänsteutlåtande.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslag till beslut.

Att därutöver anföra

Årligen prövar revisionen om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig. Den samlade bedömningen från stadsrevisionen är att moderbolagets styrning, uppföljning och kontroll av bolagskoncernens verksamhet inte fungerar helt ändamålsenligt.

Det är en bedömning, som vi delar med revisionen. Styrning, uppföljning och kontroll måste stärkas, detta är extra viktigt när stadens investeringsvolym är stor, och i synnerhet när det kommer till stora eller strategiska investeringar i staden."

§ 4 Finanspolicy för koncernen Stockholms Stadshus AB, inklusive Placeringsriktlinjer för S:t Erik Försäkrings AB

Dnr SSAB 2024/6

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

1. Finanspolicy Stockholms Stadshus AB fastställs enligt bilaga 1 till Stockholms Stadshus AB tjänsteutlåtande och antas.
2. Placeringsriktlinjer för S:t Erik Försäkrings AB enligt bilaga 2 till Stockholms Stadshus AB tjänsteutlåtande godkänns.
3. Dotterbolagen uppmanas att anta Finanspolicy Stockholms Stadshus AB.

Särskilt uttalande angavs av Christofer Fjellner m.fl (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, det vill säga Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och dess majoritetsägda bolag samt stadens övriga helägda bolag.

Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och revideras vid behov. Vi är av uppfattningen att placeringsriktlinjerna för Stockholms stad bör ses över i samband med nästa budgetarbete, mot bakgrund av det förändrade omvärldsläget. "

§ 5 Principer för interna överlåtelse av fastigheter och tomträtter i bolagskoncernen

Dnr SSAB 2024/84

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Principer för interna överlåtelse av fastigheter och tomträtter i bolagskoncernen i enlighet med koncernledningens tjänsteutlåtande fastställs.

§ 6 Prognos 2024:1 och resultat per 2024-04-30 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Dnr SSAB 2024/91

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Förelåg två förslag till beslut. Koncernledningens förslag till beslut och Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M) och Jan Jönssons (L) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt koncernledningens förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

1. Redovisad prognos 2024:1 och resultat per 2024-04-30 för koncernen Stockholms Stadshus AB godkänns.
2. Ny limitgräns för upplåning för Stockholms Hamnar med 4 600 mnkr godkänns.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M) och Jan Jönsson (L) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslag till beslut.
Att därutöver anföra.

I ärendet redovisas utfall och prognos för ekonomiska och verksamhetsmässiga mål per 2024-04-30 för koncernen Stockholms Stadshus AB.

Det ekonomiska resultatet efter finansnetto prognostiseras till -104 mnkr att jämföras med budget om 276 mnkr. De bolag som redovisar negativa avvikelser gentemot budget för den löpande verksamheten är framför allt intressebolaget Stockholm Exergi Holding AB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa Fastigheter), Mässfastigheter i Stockholm AB (Stockholmsmässan) och Stockholm Globe Arena Fastigheter (SGA-Fastigheter).

I sammanhanget vill vi understryka behovet av skyndsamt genomföra den beslutade försäljningen av Stockholmsmässan för att kunna bygga bostäder och kontor på området i Älvsjö. Vi anser även att staden ska verka för att avyttra hotellfastigheten, då det inte är en kommunal kärnuppgift att äga hotellfastigheter.

Investeringarna beräknas uppgå 13 435 mnkr, vilket är ca 300 mnkr lägre än budget. Bolagskoncernens höga investeringsnivå kräver stort fokus på en stärkt och utvecklad investeringsstyrning och uppföljning. Koncernens skuld är förhållandevis stor och stiger snabbt eftersom investeringar lånefinansieras till en betydande del. En ökad skuldsättning innebär ökade räntekostnader, att finansiella nyckeltal påverkas negativt och kreditbetyget riskerar att försämrans, vilket i sin tur leder till att lånekostnaderna ökar ytterligare. Stockholms stad närmar sig nu snabbt detta läge.

Mot bakgrund av detta vill vi understryka vikten av att bromsa stadens skuldutveckling och bedriva en långsiktigt hållbara ekonomisk politik. Det är viktigt att förbättra styrningen av stora investeringsprojekt, de kraftiga avvikelser som skett minskar kommunfullmäktiges utrymme att finansiera nya investeringar. Staden behöver vara en aktiv förvaltare som säljer oönskat innehav och icke-strategiska tillgångar till förmån för nya investeringar. Därtill krävs det prioriteringar och effektiviseringar av oss politiker i Stockholms stad, såväl som en långsiktigt hållbar finansiering av välfärdsåtagandet."

§ 7 Reviderat genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten ABs projekt Bromstensstaden

Dnr SSAB 2024/104 - KS 2024/585

Förelåg koncernledningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Förelåg två förslag till beslut. Koncernledningens förslag till beslut och Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebos (C) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt koncernledningens förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Genomförandet av Stockholm Vatten ABs projekt Bromstensstaden etapp 1 med en investeringsutgift om 494 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling godkänns.

Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Genomförandet av Stockholm Vatten ABs projekt Bromstensstaden etapp 1 med en investeringsutgift om 494 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslag till beslut.

Att uppdra åt att uppdra till Stockholm Vatten och Avfall AB att löpande analysera, rapportera och genomföra kostnadsbesparande åtgärder i projektet fram till dess färdigställande.

Att därutöver anföra

Stadsutvecklingsprojektet Bromstensstaden initierades år 2003. Exploateringen syftar till att omvandla Bromstens industriområde till blandstad för boende och besökare. När Bromstensstaden är färdigutbyggd beräknas området innehålla cirka 2 500 lägenheter, parker, förskola och lokaler för verksamheter och service.

Ärendet avser förslag till beslut på reviderat genomförandebeslut för etapp 1 av projekt Bromstensstaden på 494 miljoner kronor, inklusive förväntad kostnadsutveckling. Det reviderade beslutet innebär en utökning med 208 miljoner kr, varav 108 miljoner kronor utgörs av kostnadsutveckling under genomförandetiden.

Kostnadsökningarna vittnar om en dålig styrning av investeringsprojektet samt bristande efterlevnad av stadens investeringsregler. Vi konstaterar att riskreserverna återkommande är otillräckliga. Koncernledningen behöver ha en övergripande kontroll och uppföljning av stadens investeringar.

Vidare instämmer vi med stadsledningskontoret, som konstaterar att ett nära samarbete, redan i mycket tidiga skeden vid investeringar, är en förutsättning för att använda kommunkoncernens resurser effektivt. Ett samarbete har med SVOA och exploateringskontoret har därför initierats för att ytterligare utveckla samarbetet i stadsutvecklingsprocessen. Vi anser att detta arbete måste utvecklas ytterligare och att tvingande dokumenterat samråd mellan berörda bolag och förvaltningar alltid ska genomföras.

På grund av den mycket stora kostnadsökningen ser vi ett behov av att Stockholm Vatten och Avfall AB löpande analyserar, rapporterar och genomföra kostnadsbesparande åtgärder i projektet fram till dess färdigställande. Vi anser även att bolaget ska se över sina anläggningsavgifter för att uppnå högre kostnadstäckning i exploateringsprojekt. Vad effekterna av fördyringen blir på VA-taxan utreds just, men att stockholmarna under flera års tid kommer behöva betala allt mer för vatten och avlopp råder det tyvärr ingen tvekan om."

§ 8 Reviderat genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten ABs projekt Norra Djurgårdsstaden, Norra delarna

Dnr SSAB 2024/105 - KS 2024/586

Förelåg koncernledningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Förelåg två förslag till beslut. Koncernledningens förslag till beslut och Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt koncernledningens förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Genomförandet av Stockholm Vatten ABs projekt Norra Djurgårdsstaden, Norra delarna med en investeringsutgift om 558 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling godkänns.

Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Genomförandet av Stockholm Vatten ABs projekt Norra Djurgårdsstaden, Norra delarna med en investeringsutgift om 558 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslag till beslut.

Att uppdra åt att uppdra till Stockholm Vatten och Avfall AB att löpande analysera, rapportera och genomföra kostnadsbesparande åtgärder i projektet fram till dess färdigställande.

Att därutöver anföra

Planeringen för den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden inleddes år 2000. När hela området på 236 hektar är utbyggt kommer cirka 12 000 nya bostäder och 35 000 arbetsplatser ha skapats. I exploateringsnämndens projekt är SVOAS arbeten uppdelade i två huvudprojekt som i sin tur består av olika delprojekt. Ärendet omfattar huvudprojektet norra Djurgårdstadens norra del där cirka 6000 av de nya bostäderna uppförs.

Förslaget till reviderat genomförandebeslut om 558 mnkr innebär en utökning med 208 mnkr, varav 75 mnkr utgörs av index, dvs. bedömning av en framtida kostnadsutveckling till projektets färdigställande.

Kostnadsökningarna vittnar om en dålig styrning av investeringsprojektet samt bristande efterlevnad av stadens investeringsregler. Vi konstaterar att riskreserverna återkommande är otillräckliga. Koncernledningen behöver ha en övergripande kontroll och uppföljning av stadens investeringar.

Vidare instämmer vi med stadsledningskontoret, som konstaterar att ett nära samarbete, redan i mycket tidiga skeden vid investeringar, är en förutsättning för att använda kommunkoncernens resurser effektivt. Ett samarbete har med SVOA och exploateringskontoret har därför initierats för att ytterligare utveckla samarbetet i stadsutvecklingsprocessen. Vi anser att detta arbete måste utvecklas ytterligare och att tvingande dokumenterat samråd mellan berörda bolag och förvaltningar alltid ska genomföras.

På grund av den mycket stora kostnadsökningen ser vi ett behov av att Stockholm Vatten och Avfall AB löpande analyserar, rapporterar och genomföra kostnadsbesparande åtgärder i projektet fram till dess färdigställande. Vi anser även att bolaget ska se över sina anläggningsavgifter för att uppnå högre kostnadstäckning i exploateringsprojekt. Vad effekterna av fördyringen blir på VA-taxan utreds just, men att stockholmarna under flera års tid kommer behöva betala allt mer för vatten och avlopp råder det tyvärr ingen tvekan om."

§ 9 Reviderat genomförandebeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av 96 bostäder i Örtuglandet 1, Åkeslund Bromma

Dnr SSAB 2024/89 - KS 2024/502

Förelåg koncernledningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Förelåg två förslag till beslut. Koncernledningens förslag till beslut och Christofer Fjellner (M) och Gustav Johansson (M) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt koncernledningens förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Genomförandet av AB Stockholmsshems nyproduktion av bostäder samt garage inom Örtuglandet 1 i Bromma med en total investeringsutgift om 490 mnkr inklusive förväntad kostnadsutveckling, godkänns.

Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Genomförandet av AB Stockholmsshems nyproduktion av bostäder samt garage inom Örtuglandet 1 i Bromma med en total investeringsutgift om 490 mnkr inklusive förväntad kostnadsutveckling, godkänns.
2. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M) och Gustav Johansson (M) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att avslå förslaget till genomförande av AB Stockholmsshems nyproduktion av bostäder samt garage inom Örtuglandet 1 i Bromma med en total investeringsutgift om 490 mnkr inklusive förväntad kostnadsutveckling.

Att uppdra till AB Stockholmsshem att sondera möjligheterna till avyttring av projektet till en seriös och långsiktig hyresrättsaktör och återkomma med en avrapportering till bolagsstyrelsen.

Att beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Att därutöver anföra

Ärendet rör Stockholmsshems nyproduktionsprojekt inom egen fastighet i Bromma, Örtuglandet 1, innehållande 96 lägenheter samt underbyggt garage. Det ursprungliga genomförandebeslutet togs av styrelsen 2017-09-07 till en investeringskostnad om 296 mnkr inkl. moms. Kommunfullmäktige fattade sedermera ett reviderat genomförandebeslut i mitten av 2019 där investeringsutgiften uppgick till 340 mnkr inkl. moms. Ökningen var föranledd av att detaljplanen överklagades, vilket försköt tidsplanen med ca 2 år, något som styrelsen inte kunde påverka. Den 2 juni 2022 behandlade styrelsen ett informationsärende/reviderat genomförandebeslut då investeringsutgiften uppgick 400 mkr inkl. moms. I tertialrapporten på samma styrelsemöte beräknades dock slutkostnadsprognos till 367 mkr. Förändringen var oavsett inte av den omfattningen att nytt beslut i kommunfullmäktige erfordrades då lönsamheten var oförändrad. Fördyringen föranleddes av att ett överklagat bygglov vilket ledde till en ytterligare förskjutning av tidsplanen med 2 år, d.v.s. 5 år från ursprunglig plan.

Projektet har med andra ord redan varit föremål för fördyringar vid ett antal tillfällen och det är för oss otänkbart att godkänna ytterligare en fördyring. Bolagets ledamöter har ett personligt ansvar för att agera i bolagets bästa och i detta fall finner vi att projekt gått från ett nettonuvärde på 1 miljon kronor till ett nettonuvärde på minus 165 miljoner.

Det finns även en risk för nedskrivning i projektet, även om bolaget i dagsläget bedömer risken som låg. Givet projektets historik menar vi att denna del dock inte kan förbises. Den ekonomiska kalkylen gör att vi inte kan ställa oss bakom ytterligare en utökning av budgeten, varför bolaget behöver sondera möjligheterna att avyttra till en extern aktör. Om en sådan inte skulle kunna hittas så förutsätter vi att bolaget återkommer till styrelsen med ett förslag till fortsatt genomförande inom tidigare beslutad budgetram."

§ 10 Lägesrapport Stockholms Framtida Avloppsrening juni 2024

Dnr SSAB 2024/106 Bilaga 3 till ärendet publiceras senare

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

1. Anmälan av lägesrapport avseende projekt Stockholms Framtida Avloppsrening maj/juni 2024 godkänns.
2. Lägesrapport avseende projekt Stockholms Framtida Avloppsrening maj/juni 2024 överlämnas till kommunstyrelsen för kännedom.

§ 11 Redovisning av extern genomlysning av projektet Stockholms framtida avloppsrening

Dnr SSAB 2024/11 Ärendet publiceras senare

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Förelåg två förslag till beslut. Koncernledningens förslag till beslut och Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M) och Jonas Naddebo (C) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt koncernledningens förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Redovisningen av extern genomlysning av projektet Stockholms framtida avloppsrening, bilaga 1 till tjänsteutlåtandet, godkänns.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M) och Jonas Naddebo (C) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att delvis godkänna förslag till beslut.

Att därutöver anföra

På Alliansens initiativ beslutade koncernstyrelsens vid sammanträdet den 29 januari 2024 att ge VD på Stockholms Stadshus AB i uppdrag att genomföra en extern genomlysning av projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) med fokus på hur kostnadsökningarna i projektet har uppstått och beslutsprocessen som lett fram dit.

När genomlysningen nu presenteras kan vi konstatera att det under projektets gång funnits problem med styrning, ledning och uppföljning av investeringsprojektet. Det är av största vikt att styrning, uppföljning och kontroll inom projektet stärks.

Samtidigt kan vi inte låta bli att notera att granskningen lämnar en rad obesvarade frågor om vad som har hänt under perioden från valet 2022 fram till i dag. Bland annat lämnas den helt centrala frågan obesvarad om vad den politiska ledningen visste och gjorde efter maktskiftet 2022 och fram till i dag. I maj 2022 presenterades en lägesrapport med en ökad slutkostnadsprognos. Men det är först i december 2023 som en slutkostnadsprognos presenteras till SVOA:s styrelse presenteras och ett reviderat genomförandebeslut tas. Det framgår inte vad som skedde under tiden däremellan, och vilka konsekvenser detta kan ha fått för projektet.

Inte heller framgår det varför information om slutlig kostnad för projektet – som blir kända våren 2023 – inte delges koncernstyrelsen eller SVOA:s styrelse förrän i december 2023. Vad detta beror besvaras inte heller i rapporten. Det är helt avgörande att transparens genomsyrar projektets fortsatta arbete och att politiken har kontroll över styrning, ledning och uppföljning av detsamma.

Vi anser mot bakgrund av detta redovisningen hade varit betjänt av att på riktigt gå på djupet och besvara frågor om vad som skett även efter valet 2022."

§ 12 Årsstämmor 2024 inom koncernen Stockholms Stadshus AB m.fl. nya direktiv för stämooombud för Stockholm Vatten och Avfall AB

Dnr SSAB 2024/120 Ärendet publiceras senare

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Förelåg tre förslag till beslut. Karin Wangård (S), Arvid Vikman Rindevall (S), Clara Lindblom (V), Thomas Ehrnström (V) och Martin Hanssons (MP) förslag till beslut, Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M) och Jonas Naddebos (C) förslag till beslut och Jan Jönssons (L) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och koncernstyrelsen beslutar enligt Karin Wangård (S), Arvid Vikman Rindevall (S), Clara Lindblom (V), Thomas Ehrnström (V) och Martin Hanssons (MP) förslag till beslut.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

1. Stockholms Stadshus AB:s ombud för årsstämmor som utsågs vid styrelsesammanträdet den 29 januari 2024, § 4, ges direktiv enligt följande:
Ombudet får i uppdrag att på årsstämman för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB, rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande:
  - Fastställelse av resultat- och balansräkningen samt, i förekommande fall, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.
  - Dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
  - Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för 2023 års förvaltning.
  - Ansvarsfrihet för den verkställande direktören för perioden 2023-12-28 till 2023-12-31

2. Ombudet får i uppdrag att på årsstämman för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB rösta för arvoden åt

styrelseledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter m.fl. enligt vad som framgår av bilaga 1 till tjänsteutlåtandet samt därutöver rösta avseende val av revisor och revisorssuppleant, val av ordförande vid stämman, utseende av protokollförare, godkännande av röstlängd, val av justeringsmän, godkännande av dagordningen, fråga om stämman blivit behörigen sammankallad samt i övriga ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (2005:551) eller bolagsordningen eller av annat skäl.

3. Ombudet får vidare i uppdrag att på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB, rösta för att inte bevilja ansvarsfrihet för verkställande direktören för perioden 2023-01-01 till 2023-12-28.

4. Ombudet ska på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB rösta enligt ägarens särskilda ytterligare direktiv som kan komma att lämnas inför årsstämma.

5. Ombudet får i uppdrag att på respektive extra bolagsstämma i Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB rösta i enlighet med ägarens direktiv. Om inget särskilt ytterligare direktiv lämnats inför extra stämma förutsätts ombudet rösta enligt på stämman lämnade förslag avseende exempelvis revisor alternativt registrerat revisionsbolag samt revisorssuppleant.

6. Ombud får i uppdrag att på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB anta ägardirektiv vid höjd beredskap enligt vad som framgår av kommunfullmäktiges beslut 2023-12-11 § 15 Dnr KS 2023/1268, bilaga 4 till tjänsteutlåtandet.

7. Stockholms Stadshus AB ger dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB i uppdrag att lämna direktiv till sitt utsedda ombud att rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande ansvarsfrihet för styrelsen för 2023 års förvaltning vid årsstämman i Stockholm Vatten AB, samt övriga instruktioner till ombudet som krävs enligt aktiebolagslagen och bolagsordningen i enlighet med sedvanliga rutiner utifrån vad styrelsen i Stockholm Vatten och Avfall AB bedömer lämpligt, inklusive en instruktion att anta ägardirektiv vid höjd beredskap enligt vad som framgår av kommunfullmäktiges beslut 2023-12-11 § 15 Dnr KS 2023/1268.

8. Stockholms Stadshus AB ger dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB i uppdrag att lämna direktiv till sitt utsedda ombud att vid årsstämman i Stockholm Vatten AB rösta för att inte bevilja ansvarsfrihet för verkställande direktören för perioden 2023-01-01 till 2023-12-22.

9. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande angavs av Karin Wanngård m.fl (S), Arvid Vikman Rindevall (S), Clara Lindblom (V), Thomas Ehrnström (V) och Martin Hanssons (MP) enligt följande.

"Stockholm Vatten och avfall (SVOA) genomför under de kommande åren flera stora investeringsprojekt med betydande effekt såväl för avloppshantering, vattenförsörjning och för stadens ekonomi.

Som det tidigare konstaterats är de investeringar som genomförs inom Stockholms framtida avfallshantering (SFA) och Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) grundläggande för att över tid garantera en god tillgång till rent vatten och hantering av de effekter som följer av klimatpåverkan.

Samtidigt är det uppenbart att de redan höga kostnaderna för projekten ökat kraftigt. I två externa oberoende granskningar konstateras att såväl de initiala kostnadsberäkningarna var underskattade, som att kostnadskontrollen under projektet varit alltför dåligt. Det konstateras också i rapporten när det gäller SFA att det redan år 2020 borde ha initierats ett ärende för ett reviderat genomförandebeslut. Detta skedde aldrig och det innebär att stadens demokratiskt valda fullmäktige aldrig fick pröva frågan trots att stadens regler stipulerar att så borde ha skett. Det innebär också att fullmäktige utöver att inte kunna värdera den utökade kostnaden inte heller fick möjlighet att pröva omprioriteringar för att begränsa kostnadsökningarna. Såväl det demokratiska som ekonomiska kontrollen begränsades därför kraftigt.

En styrelse har alltid ansvar för de beslut som fattas eller inte fattas. I efterhand är det tydligt att styrelsen borde ha efterfrågat mer information och agerat utifrån det. Samtidigt har styrelsen delgetts otillräckligt med information och vd har underlåtit att initiera nödvändiga beslut. Styrelsen kan därför inte hållas ansvariga i denna del. Beslutet om ansvarsfrihet som nu föreligger rör dessutom en annan styrelse än den som borde ha fattat beslutet år 2020. Det kan också med rätta konstateras att dåvarande ledning för Stockholms Stadshus AB trots tillgänglig information valde att inte väcka frågan till diskussion och beslut i koncernstyrelsen. Denna underlåtenhet från koncernen friskriver dock inte heller ansvaret hos verkställande direktören på Stockholm Vatten och Avfall. Vi kan utifrån rapportens slutsatser konstatera att vd borde ha initierat ett reviderat genomförandebeslut men inte gjort det.

När den nya rödgröna majoriteten efter valet år 2022 gav ett tydligt uppdrag till den nya ledningen för Stockholms Stadshus AB och den nya ledningen för SVOA att granska alla projekt för att säkerställa att budgeten kan hållas, framkom att ett projekt överhuvudtaget inte behandlats av Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige så som det borde ha skett.

Projektet som kommit att kallas Grovrening Sickla, del 2 uppgår nu till kostnader om 1,67 miljarder kronor. Stadens riktlinjer fastställer att investeringar över 300 miljoner kronor ska beslutas av kommunfullmäktige. Ärendet borde således ha beslutats i fullmäktige. Trots tydligheten i regelverket har så inte skett.

I den juridiska granskning som nu genomförts framkommer att frågan om ansvarsfrihet enligt aktiebolagslagen primärt handlar om i fall bolaget, med utgångspunkt i styrelsens och vd:s agerande, lidit ekonomisk skada. Till följd av att den nya ledningen genom ett gediget arbete påträffade detta projekt kunde kommunfullmäktige i maj 2024 fatta de beslut som innebär att betydande stilleståndskadestånd inte blev verklighet. Hade dessa beslut inte fattats hade kostnaderna för bolaget, och i förlängningen staden, blivit stora.

Oavsett om den ekonomiska skadan är läkt eller inte är det alldeles uppenbart att stadens regelverk och bolagets egen bolagsordning förbigåtts. Det är också uppenbart att styrelsen inte getts den information som den haft rätt till och som tidigare utlovats. För detta bär vd för Stockholm Vatten och Avfall det yttersta ansvaret. Även i detta fall kan agerandet av den dåvarande ledningen för Stockholms Stadshus AB ifrågasättas. Inom ramen för den oberoende granskningen har det konstaterats att det inom projektet på

SVOA fanns handlingar där kolumnen för kostnadsberäkning för just detta projekt klippts bort. Antingen var detta en medveten handling som syftade till att mörka kostnaden för allmänheten, eller så var det en bristfällig kontroll. Oavsett vilket förtjänar dåvarande ledning för Stockholms Stadshus AB kritik i denna del. Ansvarsfrihet för dåvarande ledning i bolaget har dock redan beslutats om.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att kostnadskontrollen inom ramen för SFA varit alltför dålig. De beslut som borde lyfts till demokratisk debatt har inte hanterats korrekt enligt vedertagen och demokratisk beslutsprocess, detta i stark kontrast mot stadens regelverk. Därtill har ett ärende med mycket betydande kostnad aldrig fattats beslut om. Vi anser att detta inte ligger i linje med aktiebolagslagens krav på att verkställande direktör ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar samt vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt. Vi anser att ett förbigående av bolagsordningens regelverk är av en dignitet som inte kan bortses från. Oavsett om detta skett medvetet eller omedvetet innebär det att vd misskött sitt uppdrag. Mot denna bakgrund finner vi det inte försvarbart att bevilja ansvarsfrihet för verkställande direktören.

Reservation angavs av Christofer Fjellner (M), Gustav Johansson (M) och Jonas Naddebo (C) samt suppleantyttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att koncernstyrelsen beslutar följande

Stockholms Stadshus AB:s ombud för årsstämmor som utsågs vid styrelsesammanträdet den 29 januari 2024, § 4, ges direktiv enligt följande: Ombudet får i uppdrag att på årsstämman för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB, rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande:

- Fastställelse av resultat- och balansräkningen samt, i förekommande fall, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.
- Dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.

Att Frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören för 2023 års förvaltning skjuts upp till dess att en fördjupad utredning genomförts i enlighet med rekommendationerna i Vinges externa utredning

Att I det fall koncernstyrelsen beslutar att frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören för 2023 års förvaltning inte ska skjutas upp till dess att en fördjupad utredning genomförts i enlighet med rekommendationerna i Vinges externa utredning, att inte bevilja ansvarsfrihet för styrelseordförande och verkställande direktören 2023

Stockholms Stadshus AB beslutade att initiera en ytterligare extern utredning i syfte att få

klarhet i om Stockholm Vatten och Avfall AB respektive Stockholm Vatten AB har åsamkats någon skada till följd av den bristande följsamheten till Stockholms Stadshus ABs styrdokument reinvesteringsprojekt i projektet "Sickla Grovrening del 2.

I utredningen fastställs att skadeståndsanspråk uppstår om projektet inte kan starta i juni 2024. Genom att kommunfullmäktige har fattat beslut om genomförande kan projektet starta enligt avtal. Skadeståndsanspråk kan inte längre riktas mot bolaget.

Dock är detta enligt utredaren endast en indikativ slutsats. Enligt utredaren ”är det inte möjligt för mig, mot bakgrund av det underlag jag tillställts och hunnit granska inom given tidsram, att med säkerhet uttala mig om huruvida styrelsen respektive VD i de båda bolagen uppsåtligt eller av oaktsamhet agerat på ett sådant sätt att skadeståndsskyldighet kan uppkomma i anledning av beslutsordningen inte följts”.

Den externa utredningen alltså att det finns fler frågor som fortfarande är obesvarade, och rekommenderar därför att en fördjupad utredning genomförs. Vi instämmer in i den slutsatsen, och anser att frågan om ansvarsfrihet av den anledningen bör skjutas på framtiden till dess att en fördjupas utredning har genomförts.

Vi kan dock notera att det rödgröna styret inte vill genomföra ytterligare utredningar, utan har valt att inte bevilja ansvarsfrihet för SVOA:s tidigare vd. Vi anser att majoriteten därmed gör saker i fel ordning. Vi bör utreda först och döma därefter.

Om majoriteten trots detta väljer att inte skjuta frågan om ansvarsfrihet på framtiden, anser vi att ansvarsfrihet inte heller ska beviljas för SVOA:s tidigare styrelseordförande. Problemen som har uppstått i SVOA är inte bara tjänstemännens ansvar, utan också politikens. Det är styrelseordförande som är ytterst ansvarig för att fatta beslut och styra bolaget, samt säkerställa att det uppfyller sina mål och följer rätt lagar och regler."

Reservation angavs av Jan Jönsson (L) enligt följande.

"Förslag till beslut

Att bifalla koncernledningen förslag till beslut

Att därutöver anföra

I allvarliga och utmanande situationer är det viktigt att bortse från partipolitik. Liberalerna har drivit frågan om att Stockholms Stadshus AB ska inleda en extern utredning för att ta reda på om Stockholm Vatten och Avfall AB samt Stockholm Vatten AB har lidit någon skada på grund av bristande följsamhet till Stockholms Stadshus ABs styrdokument för reinvesteringsprojektet "Sickla Grovrening del 2". Liberalerna har länge förespråkat externa granskare i större investeringsprojekt, och det är glädjande att många ställde sig bakom våra krav.

Liberalerna konstaterar att koncernledningen grundligt låtit externa experter utreda om staden lidit ekonomisk skada i strikt juridisk bemärkelse. Dessa har kommit fram till att staden inte lidit ekonomisk skada i strikt juridisk bemärkelse. Liberalerna delar den uppfattningen och instämmer i koncernledningens slutsats att staden inte lidit ekonomisk skada i juridisk mening."

§ 13 Kommunfullmäktiges beslut avseende kompletterande ägardirektiv

Dnr SSAB 2024/1

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutar följande.

1. Stockholms Stadshus AB ska delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av GSIT3-projektet (dnr KS 2024/161) och den kommande avtalsförvaltningen, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande i ärendet.
2. Dotterbolagen inom koncernen får i uppdrag att besluta om att delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av GSIT3-projektet (dnr KS 2024/161) och den kommande avtalsförvaltningen, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande i ärendet.
3. Stockholms stads säkerhetsprogram, bilaga 1 till utlåtandet i kommunfullmäktiges beslut, antas.
4. Dotterbolagen inom koncernen får i uppdrag att anta Stockholms stads säkerhetsprogram, bilaga 1 till utlåtandet i kommunfullmäktiges beslut.

§ 14 Övriga anmälningsärenden

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Anmäldes och lades till handlingarna följande ärenden.

1. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Vägledning för bedömning av olägenheter för människors hälsa till följd av långvarig exponering för lågfrekventa magnetfält". Dnr SSAB 2024/82
2. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Förslag till genomförandeplan för Sundbybergs stad enligt Lokalt åtgärdsprogram för Brunnsviken". Dnr SSAB 2024/33
3. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Kommunikationsprogram för Stockholms stad". Dnr SSAB 2024/26
4. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Skrivelse om stadens markprismodell". Dnr SSAB 2024/44
5. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Skrivelse om tillskärpning av förvaring och hantering av sprängmedel efter stöld vid Slussenbygget". Dnr SSAB 2024/59
6. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism". Dnr SSAB 2024/29
7. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader". Dnr SSAB 2024/51
8. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Motion om att kommunfullmäktiges ledamöter ska genomföra 100 besök hos Stockholms företagare under en dag". Dnr SSAB 2024/71
9. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Åtgärdsprogram mot buller 2024-2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller". Dnr SSAB 2024/74

10. Koncernledningens remissvar om "Remiss av Betänkandet En ny organisation för förvaltning av EU-medel (SOU 2024:22)". Dnr SSAB 2024/93

§ 15 VD informerar

En muntlig föredragning framfördes av vice vd Stockholms Stadshus AB Anette Scheibe Lorentzi avseende bland annat arbetet med investeringsstyrning inom bolagskoncernen samt status gällande avyttring av Stockholmsmässan AB.

§ 16 Övriga frågor

Inga övriga frågor förelåg och ordförande avslutade mötet.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Karin,Wanngård	2024-06-19
Ingrid Evy Martina,Broman Storm	2024-06-19
Gustav Christofer Ingemar,Fjellner	2024-06-19